

Mediji i informiranje

Sud Europske unije
PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br. 114/17
U Luxembourg 9. studenoga 2017.

Mišljenje nezavisnog odvjetnika u predmetu C-359/16
Ömer Altun i dr./Openbaar Ministerie

Prema mišljenju nezavisnog odvjetnika Saugmandsgaarda Øea, nacionalni sud u slučaju prijave može ne uzeti u obzir potvrdu o socijalnoj sigurnosti radnika upućenih na rad u Europsku uniju

Prijava povezana s izdavanjem potvrda E 101 upućenih radnika predstavlja opasnost za usklađenost sustava socijalne sigurnosti država članica, oblik je nelojalne konkurencije i dovodi u pitanje jednakost uvjeta rada na nacionalnim tržištima rada

Prilikom nadzora nad zapošljavanjem osoblja u poduzeću osnovanom u skladu s belgijskim pravom koje je aktivno u građevinskom sektoru u Belgiji (Absa) službe belgijske socijalne inspekcije utvrdile su da to poduzeće već nekoliko godina gotovo da i nije imalo zaposlenih i da su svi fizički poslovi bili podugovaranjem povjeravani bugarskim poduzećima. Ta bugarska poduzeća zapravo uopće nisu obavljala djelatnost u Bugarskoj nego su upućivala radnike u Belgiju kako bi putem podugovora radili za Absu, dijelom uz sudjelovanje i suradnju drugih belgijskih društava. Zapošljavanje dotičnih radnika nije bilo prijavljeno belgijskoj ustanovi nadležnoj za prikupljanje doprinosa za socijalnu sigurnost s obzirom na to da su ti radnici raspolagali potvrdama E 101 koje je izdala bugarska nadležna ustanova, kojima je bilo potvrđeno da su oni osigurani u bugarskom sustavu socijalne sigurnosti¹.

Belgijska tijela su bugarskoj nadležnoj ustanovi podnijela obrazložen zahtjev za povlačenje navedenih potvrda, ali ona nije odgovorila na taj zahtjev. Nakon toga su pokrenula sudske postupke protiv odgovornih osoba u poduzeću, u svojstvu poslodavaca, djelatnika ili zastupnika, kao prvo, zato što su zaposlili ili su se pobrinuli za to da strani državljani, kojima nije bio dozvoljen ili odobren boravak dulji od tri mjeseca u Belgiji niti su se tu mogli trajno nastaniti, rade bez prethodno pribavljene dozvole za rad u tom pogledu, drugo, jer su prilikom zapošljavanja tih radnika ustanovi nadležnoj za prikupljanje doprinosa za socijalnu sigurnost propustili podnijeti prijavu koju nalaže zakon i, treće, zato što nisu prijavili radnike belgijskom uredu za socijalnu sigurnost.

Presudom od 10. rujna 2015. Hof van beroep Antwerpen (Žalbeni sud u Antwerpenu, Belgija) osudio je dotične osobe utvrdivši da su potvrde E 101 bile dobivene „prijevorno na temelju navođenja činjenica koje ne odgovaraju stvarnom stanju s ciljem zaobilaženja uvjeta iz propisa Zajednice kojima podliježe upućivanje i kako bi se na taj način ostvarila pogodnost koja se ne bi mogla steći bez takve prijevorne sheme”.

Hof van Cassatie (Kasacijski sud, Belgija), pred kojim je pokrenut postupak, odlučio je Sudu Europske unije postaviti prethodno pitanje. Taj sud pita može li sud države članice domaćina

¹ Ta potvrda E 101 odgovara standardnom obrascu koji sastavlja Administrativna komisija za socijalnu sigurnost radnika migranata pri Europskoj komisiji. S 1. svibnja 2010. potvrda E 101 postala je prijenosni dokument A1 u skladu s Uredbom (EZ) br. 883/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti (SL 2004., L 166, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 3., str. 160.) i Uredbom (EZ) br. 987/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o utvrđivanju postupka provedbe Uredbe br. 883/2004 (SL 2009., L 284, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 2., str. 171.).

poništiti ili ne uzeti u obzir potvrdu E 101 ako se na temelju činjeničnog stanja koje ocjenjuje može zaključiti da je ta potvrda bila dobivena ili se na nju pozivalo prijevarno.

Nezavisni odvjetnik Henrik Saugmandsgaard Øe u svojem danas iznesenom mišljenju predlaže Sudu da presudi da potvrda E 101 ne obvezuje sud države članice domaćina ako on utvrdi da je ta potvrda bila dobivena ili se na nju pozivalo prijevarno. U takvom slučaju navedeni sud može ne uzeti u obzir tu potvrdu.

Nezavisni odvjetnik najprije podsjeća na ustaljenu sudsku praksu Suda prema kojoj potvrda E 101 vezuje ustanove države članice domaćina. Iz toga proizlazi da sud te države članice nije ovlašten provjeravati valjanost te potvrde sve dok se ona ne ukine ili ne proglasi nevažećom. Međutim, nezavisni odvjetnik ističe da je pitanje koje je Kasacijski sud postavio potpuno novo. Sud Europske unije je naime pozvan odrediti vrijede li razmatranja na kojima se temelji njegova sudska praksa o obvezujućem karakteru potvrde E 101 i u slučaju kada sud države članice domaćina utvrdi prijevaru.

U tom pogledu napominje da se prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda pojedinci ne mogu prijevarno ili zloporabno pozivati na propise Unije. To podrazumijeva da se u takvoj situaciji dotične osobe ne mogu pozivati na potvrdu o kojoj je riječ i da se primjenjuje opće pravilo, odnosno da se na radnika primjenjuje zakonodavstvo države članice na čijem je državnom području zaposlen.

Nezavisni odvjetnik nadalje smatra da bi suprotno rješenje dovelo do neprihvatljivog rezultata. Naime, zadržavanje obvezujućeg karaktera potvrde E 101, ako sud države članice domaćina utvrdi prijevaru, upućivalo bi na to, s jedne strane, da bi osobe odgovorne za prijevaru mogle imati korist od svojih prijevarnih postupanja i, s druge strane, da bi takav sud u određenim slučajevima morao tolerirati ili čak podupirati prijevaru. Usto, prijevara povezana s izdavanjem potvrda E 101 predstavlja opasnost za usklađenost sustava socijalne sigurnosti država članica. Osim toga, korištenje potvrda E 101 koje su bile dobivene ili se na njih pozivalo prijevarno oblik je nelojalne konkurencije te dovodi u pitanje jednakost uvjeta rada na nacionalnim tržištima rada.

Međutim, on pojašnjava da se prijevara treba utvrditi u okviru kontradiktornog postupka koji se temelji na zakonskim jamstvima za dotične osobe i poštujući njihova temeljna prava, osobito pravo na učinkovit pravni lijek. U tom kontekstu nadležna tijela moraju dostaviti dokaz o postojanju prijevare, odnosno u dovoljnoj mjeri utvrditi, s jedne strane, da uvjeti na temelju kojih je bila izdana potvrda E 101 u ovom slučaju nisu ispunjeni (objektivni element) i, s druge strane, da su dotične osobe namjerno prikrile činjenicu da ti uvjeti nisu bili ispunjeni (subjektivni element). Samo u tim posebnim okolnostima sud države članice domaćina može izvesti zaključak o postojanju prijevare, što omogućava tom sudu da potvrdu ne uzme u obzir.

Na kraju, što se tiče pravnih posljedica utvrđenja prijevare, nezavisni odvjetnik ističe da je nadležnost suda države članice domaćina ograničena na to da potvrdu ne uzme u obzir i da utvrđenje prijevare može proizvesti učinke samo u odnosu na nadležna tijela te države članice.

NAPOMENA: Sud nije vezan mišljenjem nezavisnog odvjetnika. Zadaća nezavisnih odvjetnika je predložiti Sudu, u punoj neovisnosti, pravno rješenje u predmetu za koji su zaduženi. Suci Suda sada počinju vijećati u ovom predmetu. Presuda će se donijeti naknadno.

NAPOMENA: Prethodni postupak omogućuje sudovima država članica da, u okviru postupka koji se pred njima vodi, upute Sudu pitanja o tumačenju prava Unije ili o valjanosti nekog akta Unije. Sud ne rješava spor pred nacionalnim sudom. Na nacionalnom je sudu da predmet riješi u skladu s odlukom Suda. Ta odluka jednako obvezuje i druge nacionalne sudove pred kojima bi se moglo postaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

Cjelovit tekst mišljenja objavljuje se na stranici CURIA na dan čitanja.

Osoba za kontakt: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 3708

Slike iznošenja mišljenja dostupne su na ["Europe by Satellite"](https://european-courts.eu/en/europe-by-satellite) ☎ (+32) 2 2964106